EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 7.6.2022.
COM(2022) 256 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Šesnaesto godišnje izvješće za 2021. o provedbi pomoći Unije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 389/2006 od 27. veljače 2006. o uspostavljanju instrumenta financijske potpore za poticanje gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Šesnaesto godišnje izvješće za 2021. o provedbi pomoći Unije na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 389/2006 od 27. veljače 2006. o uspostavljanju instrumenta financijske potpore za poticanje gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru

1. UVOD

Uredba Vijeća (EZ) br. 389/2006[1] („Uredba o pomoći") temelj je za pružanje pomoći turskoj zajednici na Cipru (TZC) te se njome zahtijeva podnošenje godišnjeg izvješća Vijeću i Europskom parlamentu.

2. PROGRAMIRANJE POMOĆI

Od 2006. do kraja 2021. za aktivnosti u okviru Uredbe o pomoći bilo je namijenjeno 623 milijuna EUR. U prosincu 2021. za godišnji program djelovanja za 2021. odobren je iznos od 30,7 milijuna EUR[2]. Višegodišnji financijski okvir (VFO) za razdoblje 2021.–2027. programu je omogućio višegodišnju perspektivu zahvaljujući stabilnom godišnjem financiranju. Međutim, program pomoći je iznimne i prijelazne prirode i cilj mu je pripremiti i olakšati, prema potrebi, punu primjenu pravne stečevine u područjima Republike Cipra u kojima Vlada Republike Cipra ne provodi stvarnu kontrolu nakon rješenja ciparskog problema, a Uredbom o pomoći i Uredbom Vijeća br. 2020/2093[3] kojom se uspostavlja VFO omogućuje se revizija u slučaju ponovnog ujedinjenja.

3. MEHANIZMI PROVEDBE

Program se provodi na područjima Republike Cipra u kojima vlada Republike Cipra nema stvarnu kontrolu i u kojima je primjena pravne stečevine privremeno obustavljena na temelju Protokola br. 10 Ugovora o pristupanju. Pomoć se provodi izravnim i neizravnim upravljanjem.

Komisija djeluje u jedinstvenom političkom, pravnom i diplomatskom kontekstu. Osiguranje takve pomoći ne podrazumijeva priznavanje bilo kojeg javnog tijela na područjima osim Vlade Republike Cipra. Za provedbu programa potrebni su *ad hoc* dogovori, uz istovremeno poštovanje načela dobrog financijskog upravljanja. Kod programa pomoći koje financira EU pravni okvir za razvojnu pomoć u uobičajenim se okolnostima uspostavlja sporazumima s vladom korisnicom. Takvi se sporazumi ne mogu sklopiti za pomoć TZC-u. Upravljanje potencijalnim rizikom i njegovo smanjenje dio su odgovornosti Komisije, a donesene mjere uključuju intenzivno praćenje ugovorâ i pružanje potpore korisnicima, revidirane uvjete plaćanja te oprezan

[1] Uredba Vijeća (EZ) br. 389/2006 od 27. veljače 2006. o uspostavljanju instrumenta financijske potpore za poticanje gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru i o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2667/2000 o Europskoj agenciji za obnovu (SL L 65, 7.3.2006., str. 5.).

[2] Provedbena odluka Komisije od 13.12.2021. o donošenju Akcijskog plana za tursku zajednicu na Cipru za 2021. (C(2021) 8905).

[3] Uredba Vijeća (EU, Euratom) 2020/2093 od 17. prosinca 2020. kojom se utvrđuje višegodišnji financijski okvir za razdoblje 2021.–2027. (SL L 433I, 22.12.2020., str. 11.).

pristup u pogledu uporabe bankovnih jamstava. Pomoć uključuje znatan iznos bespovratnih sredstava, u pogledu kojih je potrebno intenzivno upravljanje resursima.

Kako bi se ostvario učinak, TZC se mora u potpunosti uključiti u pripremu za provedbu pravne stečevine s obzirom na povlačenje njezine suspenzije u skladu s Protokolom br. 10, nakon postizanja rješenja.

Skupina zadužena za program djeluje u okviru Ureda EU-a za podršku programu na područjima koja nisu pod stvarnom kontrolom u Nikoziji. Predstavništvo Komisije na Cipru ujedno na cijelom otoku organizira sastanke, seminare i konferencije za novinare te komunicira s ciparskom javnošću, među ostalim i o programu pomoći. Osim toga, informacijska točka EU-a, koja se financira u okviru programa pomoći, provodi niz komunikacijskih aktivnosti i aktivnosti za povećanje vidljivosti kojima pruža informacije o politikama EU-a, prioritetima i mjerama za potporu TZC-u te promiče europsku kulturu.

4. PROVEDBA TIJEKOM RAZDOBLJA IZVJEŠĆIVANJA

4.1. Opći pregled

Komisija nastavlja provoditi Uredbu o pomoći s općim ciljem podupiranja ponovnog ujedinjenja. U slučaju sveobuhvatnog rješenja ciparskog problema Vijeće na temelju prijedloga Komisije jednoglasno odlučuje o potrebnoj prilagodbi Uredbe.

Aktivnosti u 2021. obuhvaćale su nastavak niza pokrenutih i uspješnih projekata kao što su stipendije EU-a i mjere za izgradnju povjerenja kojima se podupire rad Tehničkog odbora za kulturnu baštinu i Odbora za nestale osobe. Financiranje inicijativa Tehničkog odbora u kojem sudjeluju obje zajednice nastavilo se s pomoću posebnog mehanizma.

Bespovratna sredstva i dalje su bitan element programa. Pomoć ključnim gospodarskim sektorima koji se pripremaju za postizanje rješenja pojačana je projektima za razvoj privatnog sektora, ruralnih područja te ljudskih resursa. Uloženim naporima nastavilo se osjetno pridonositi poboljšanjima u području iskorjenjivanja bolesti životinja i sigurnosti hrane.

U travnju 2021. Komisija je donijela dva pravna akta: Uredbu (EU) 2021/591 o upisu naziva „Halloumi/Hellim” (ZOI) u registar zaštićenih oznaka izvornosti i zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla i Odluku (EU) 2021/586 kojom se omogućuje trgovina proizvodom „Halloumi/Hellim” preko zelene crte razgraničenja nakon što proizvođači iz turske zajednice na Cipru usklade svoje proizvodne standarde sa standardima EU-a za zdravlje životinja i sigurnost hrane. Od 1. listopada 2021. samo „Halloumi/Hellim” koji se proizvodi na Cipru u skladu s tradicionalnim receptom može se stavljati na tržište EU-a pod tim nazivom. Naknadno je uveden niz mjera potpore kako bi se pomoglo provesti paket za ZOI „Halloumi/Hellim” u TZC-u.

Među korisnicima i dalje postoje bitne razlike u sposobnosti da nakon sveobuhvatnog rješenja djelotvorno provedu pravnu stečevinu. Međutim, TZC je nastavio dobro napredovati u nizu područja i sada bolje razumije izazove.

I dalje postoji problem s ugovorom o izgradnji kanalizacijske mreže u Famagusti koji je Komisija raskinula u prosincu 2013. Spor s bivšim izvođačem rješava se arbitražom i još je u tijeku. Usporedno s time, sklopljen je ugovor za povezane popravke te su radovi započeli.

Pandemija bolesti COVID-19 otežala je provedbu programa pomoći. Komisija se pobrinula da se program nastavi unatoč okolnostima te je uvela mjere za ublažavanje kako bi osigurala neometan nastavak provođenja projekata. Izvanrednim paketom pružena je pomoć za osiguranje najhitnijih medicinskih potrepština, gospodarske potpore mikropoduzećima i malim i srednjim poduzećima te stručnih savjeta TZC-u.

Na kraju godine na snazi je u okviru programa bio 191 ugovor.

4.2. Napredak po ciljevima

Opći je cilj programa pomoći olakšati ponovno ujedinjenje Cipra poticanjem gospodarskog razvoja TZC-a, s posebnim naglaskom na gospodarsku integraciju otoka, na poboljšanje kontakata između dviju zajednica i s EU-om te na pripreme za pravnu stečevinu.

Aktivnosti poduzete 2021. opisane su u nastavku, za svaki cilj Uredbe o pomoći.

4.2.1. Cilj 1.: Razvoj i restrukturiranje infrastrukture

Program Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) nastavio je provedbu Instrumenta za lokalnu infrastrukturu (LIF) na temelju postojećih sporazuma o doprinosu potpisanih s Komisijom, u ime Unije, u iznosu od 23,4 milijuna EUR. Cilj je tog instrumenta pružiti potporu pri pripremi i provedbi ulaganja u relevantnu lokalnu infrastrukturu. Osim 13 značajnih projekata u okviru LIF-a, 2021. dovršen je i optimizirani treći poziv na podnošenje prijedloga za lokalne zajednice na temelju kojeg su u plan provedbe LIF-a uvrštena četiri dodatna projekta. U 2021. započeli su građevinski radovi na Centru za suradnju u Kormakitisu, a ugovor o projektiranju i izgradnji potpisan je za proširenje postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u mjestu Morphou.

Kad je riječ o sektoru voda, u studenome 2021. dovršena je izgradnja novog kanala za odvod otpadnih voda u Nikoziji (NNTS). Projekt je obuhvaćao izgradnju kanala dužine 13 km namijenjenog prijenosu otpadnih voda iz područja Nikozije do postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda dviju zajednica u Nikoziji, koje je izgrađeno u okviru projekta financiranog sredstvima EU-a i dovršeno 2013. Projektom će se smanjiti onečišćenje podzemnih voda i zaštititi zajednički vodni resursi cijelog otoka.

Popravci na kanalizacijskoj mreži u Famagusti započeli su u srpnju 2021., kad su uvjeti bili prikladni za djelotvornu provedbu ugovora.

Unatoč pandemiji bolesti COVID-19, provedba dvaju izmijenjenih ugovora o radovima o proširenju kapaciteta odlagališta otpada i postrojenju za otplinjavanje odlagališta otpada, čija vrijednost sada predstavlja ulaganje od preko 4,5 milijuna EUR u gospodarenje krutim otpadom, dobro je napredovala. Izmjenama je omogućena proizvodnja do 0,8 MW električne energije iz obnovljivih izvora (prikupljanje, obrada i izgaranje odlagališnog plina). Proizvedenom električnom energijom provodilo bi se održivo pročišćavanje otpadnih voda iz odlagališta (procjednih voda) u novoizgrađenom postrojenju za pročišćavanje.

Nažalost, korisnik nije uspio upotrebljavati odlagalište kako je prvobitno predviđeno, uključujući postrojenje za pročišćavanje procjednih voda. Iako je pušteno u pogon 2021., postrojenje za pročišćavanje procjednih voda naknadno je zatvoreno i nije se upotrebljavalo više od deset mjeseci. To je neizbježno dovelo do velikog smanjenja vrijednosti ulaganja. Komisija neprestano radi na tome da ispravi tu situaciju i da ponovno pokrene rad postrojenja.

Ugovorom o uslugama izgradnje kapaciteta uvedena su načela kružnoga gospodarstva u prakse gospodarenja otpadom u lokalnim zajednicama. Počeli su se ulagati napori u osnivanje prve neprofitne organizacije za kontrolu odgovornosti proizvođača za recikliranje ambalažnog otpada. Taj postupak bliži se kraju. Kao dio te inicijative uspješno je isprobana upotreba mulja iz otpadnih voda iz postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda u Nikoziji te su lokalni poljoprivrednici to uveli u svoju praksu.

U skladu s Integriranim planom za gospodarenje krutim otpadom koji je financirao EU, bespovratna sredstva kojima se podupire osam lokalnih zajednica u unapređenju infrastrukture za gospodarenje otpadom u konačnoj su fazi provedbe.

Lokalni tehnički kapaciteti za praćenje kvalitete okoliša poboljšani su obnovom mreže za praćenje kvalitete zraka i izgradnjom referentnog laboratorija za kvalitetu zraka i goriva. Mreža za praćenje kvalitete zraka, koja je bila potpuno funkcionalna tijekom 2021., sada osigurava mjerenja za više onečišćujućih tvari na većem broju lokacija.

4.2.2. Cilj 2.: Promicanje društvenog i gospodarskog razvoja

Programom pomoći i dalje su se radi borbe protiv pandemije bolesti COVID-19 rješavale najhitnije potrebe koje je utvrdio zdravstveni sektor te je osiguran izvanredni paket gospodarske pomoći vrijedan 11 milijuna EUR kako bi se ublažio njezin socioekonomski učinak.

Glavno sredstvo za suzbijanje negativnih gospodarskih učinaka pandemije bio je projekt „Inovativno poduzetništvo i dijalog”, koji provodi organizacija Northern Ireland Corporation Overseas (NI-CO). Iznos od 7,2 milijuna EUR dodijeljen je programu dodjele bespovratnih sredstava „Zaštita i otvaranje radnih mjesta” u okviru kojeg će 86 uspješnih mikropoduzeća i malih poduzeća primiti financijska sredstva u iznosu od najviše 60 000 EUR.

U području ruralnog razvoja produljen je projekt tehničke pomoći za poljoprivredne savjetodavne usluge te će završiti u siječnju 2024. Njime se pomaže poljoprivrednicima iz turske zajednice na Cipru u provedbi strategije za pružanje poljoprivrednih savjetodavnih usluga, što obuhvaća savjetovanje, osposobljavanje i jačanje kapaciteta lokalnih savjetnika.

Kako bi se podržala provedba paketa za ZOI „Halloumi/Hellim”, 2021. je ugovorena ključna intervencija za sigurnost hrane i pripravnost na krizu u vrijednosti od 3,1 milijun EUR. Projektom tehničke pomoći nastoji se ubrzati provedba standarda higijene i sigurnosti hrane usklađenih sa standardima EU-a u TZC-u i poboljšati pripravnost na moguće krizne situacije povezane s bolestima životinja.

Nadalje, u okviru projekta tehničke pomoći za poboljšanje kapaciteta veterinarskih stručnjaka za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje bolesti životinja dovršeno je drugo veliko uzorkovanje i testiranje životinja na prioritetne bolesti (bruceloza i tuberkuloza). Komisija je osigurala laboratorijske testove, veterinarski potrošni materijal i usluge za uzorkovanje i testiranje životinja. Uzeti su uzroci više od 6 100 krda i 427 000 životinja (goveda, ovaca i koza) kako bi se otkrila zaraza i uklonilo zaražene životinje s poljoprivrednih gospodarstava. Kao rezultat toga, smanjuje se raširenost bruceloze u TZC-u.

Potpora EU-a pridonijela je i daljnjem napretku u angažiranju privatnih veterinara u provedbi uzorkovanja i testiranja životinja. Osigurana je i laboratorijska oprema u vrijednosti od gotovo 500 000 EUR kako bi se pomoglo u povećanju opsega i pouzdanosti testiranja u laboratorijima za hranu i zdravstvenim laboratorijima.

Kad je riječ o sektoru obrazovanja, projekt tehničke pomoći za poboljšanje poučavanja i učenja pomogao je u provedbi analize situacije kontinuiranog profesionalnog razvoja i analize upotrebe informacijske i komunikacijske tehnologije u TZC-u. Komisija i dalje ulaže napore u dugoročni cilj usklađivanja obrazovanja turske djece na Cipru s najboljom međunarodnom praksom.

Dovršen je projekt opremanja osnovnih škola znanstvenim laboratorijima vrijedan 1,1 milijun EUR. Namještaj i oprema dostavljeni su i postavljeni u 48 osnovnih škola. Korisniku je dostavljen i pokretni laboratorij (posebno opremljen autobus). Za učitelje u osnovnim školama koji će držati nastavu u laboratorijima održan je niz praktičnih osposobljavanja. Ujedno je uvedena i popratna mjera za smjernice u vezi s djelotvornom upotrebom i održivošću laboratorija. Nastavljene su pripreme kako bi se laboratoriji uveli u srednje škole.

Iako ga je nakratko prekinula pandemija bolesti COVID-19, projekt izrade kurikuluma za strukovno obrazovanje i osposobljavanje nastavljen je u odabranim područjima strukovnog obrazovanja radi povećanja zapošljivosti mladih. Korisnici su u više navrata izrazili zadovoljstvo projektnim aktivnostima te su zatražili da se projekt produlji za još dvije godine.

U okviru programa gospodarskog praćenja koji provodi Svjetska banka nastavilo se pružanje dubinske analize, tehničke pomoći i prijedloga za poboljšanje. Program je bio usmjeren na makroekonomsku analizu i održiv razvoj, poslovno okruženje i učinke ponovnog ujedinjenja povezane s trgovinom, zapošljivost i vještine s posebnim fokusom na ekonomsko osnaživanje žena te na dubinsku analizu posebnih aspekata poljoprivredne proizvodnje.

U području statistike 2021. potpisana su dva ugovora za pružanje informatičke infrastrukture i tehničke pomoći radi poboljšanja poslovanja i upravljanja izvorima administrativnih podataka. Ti su projekti nadopunjeni ciljanom pomoći osiguranom putem Instrumenta Komisije za tehničku pomoć i razmjenu informacija (TAIEX) i Svjetske banke. Ti su projekti dio šire strategije EU-a za poboljšanje izrade statističkih podataka u TZC-u.

4.2.3. Cilj 3.: Promicanje pomirenja, mjere za izgradnju povjerenja i potpora civilnom društvu

Odbor za nestale osobe, uz potporu iz programa pomoći na temelju sporazuma o doprinosu s UNDP-om, nastavio je terenski i laboratorijski rad. Od ukupno 2 002 nestale osobe Odbor za nestale osobe do kraja 2021. ekshumirao je posmrtne ostatke njih 1 184. Analizom DNK njih 1 023 identificirano je i vraćeno obiteljima. Radovi na iskapanjima 2021. odvijali su se usporeno zbog pandemije i izrazito vrućih vremenskih uvjeta, što je potaknulo članove Odbora za nestale osobe da nastave provoditi kriznu strategiju iskapanja za slučaj nepredviđenih događaja.

U prosincu 2021. potpisan je novi sporazum o doprinosu u vrijednosti od 2,6 milijuna EUR za financiranje rada Odbora za nestale osobe tijekom 2022. EU je u razdoblju 2006.–2021. dao više od 30 milijuna EUR, što je 75 % ukupnih sredstava dodijeljenih Odboru za nestale osobe u tom razdoblju.

Zaštita kulturne baštine preko Tehničkog odbora za kulturnu baštinu u kojem sudjeluju obje zajednice i dalje je ključna sastavnica mjera za pomirbu i izgradnju povjerenja u okviru programa pomoći, a 2021. dovršeno je 18 projekata. Ukupno je program zaštite kulturne baštine primio otprilike 22 milijuna EUR sredstava EU-a. To je omogućilo

da se više od 107 mjesta kulturne baštine na otoku očuva, fizički zaštiti, obnovi ili da se ojača njihova struktura.

S pomoću mehanizma za potporu tehničkim odborima dviju zajednica nastavilo se s okupljanjem dviju zajednica i rješavanjem svakodnevnih problema Ciprana. Unatoč pandemiji odbori za kulturu, okoliš, obrazovanje i zdravlje provodili su niz ciljanih aktivnosti.

Nakon uspješne provedbe pilot programa stipendija za dvije zajednice ustanove United World Colleges (UWC) novim je sporazumom za deset studenata iz turske zajednice na Cipru i deset studenata iz grčke zajednice na Cipru omogućeno da 2021. započnu s međunarodnim preddiplomskim programima u raznim državama. Mjere koje je proveo UWC obuhvaćaju i aktivnosti uključivanja mladih u obje zajednice i kratke tečajeve kojima se mlade nastoji potaknuti da pokrenu pozitivne promjene u svojem društvu.

Potpora civilnom društvu nastavila se 2021. U okviru tehničke pomoći za organizacije civilnog društva („Građanski prostor”) i dalje se jačaju kapaciteti organizacija civilnog društva, zalaže se za stvaranje okružja koje će poticati razvoj civilnog društva i potiče umrežavanje i provedba aktivnosti zajedno s grčkom zajednicom na Cipru i drugim organizacijama civilnog društva EU-a. Mehanizam Građanskog prostora za aktivno građanstvo, poznat i kao „Građanski rast”, revidiran je te će se njime podupirati mjere organizacija civilnog društva i aktivista povezane s pravima.

Ukupno je dodijeljeno 11 novih iznosa bespovratnih sredstava, uglavnom za manje, lokalne organizacije civilnog društva, u okviru programa „Ciparsko civilno društvo u akciji VII.” Većina projekata iz prethodnog poziva i poziva na suzbijanje trgovine ljudima uspješno je završena 2021. Preostali su u konačnoj fazi provedbe. Korisnici bespovratnih sredstava koji su se prijavili s partnerima dviju zajednica nastavili su surađivati sa svojim partnerima iz redova ciparskih Grka.

U listopadu 2021. udruga Platforma za ljudska prava počela je primjenjivati neposredna bespovratna sredstva koja joj je dodijelio EU. Platforma će pratiti suzbijanje trgovine ljudima, prava izbjeglica, prava LGBTI+ osoba, relevantno sudjelovanje dionika, uvjete zadržavanja i slobodu od mučenja te izvješćivati o njima. Pružat će i potporu žrtvama i općenito jačati kapacitete civilnog društva u vezi s pitanjima koja se odnose na prava.

Kao dio programa dodjele bespovratnih sredstava lokalnim zajednicama, u Nikoziji je izgrađeno sklonište za žrtve obiteljskog nasilja. Projekt je pomogao i u informiranju i pojednostavnjenju postupaka podrške u TZC-u.

4.2.4. Cilj 4.: Približavanje TZC-a Europskoj uniji

Upravljanje programom stipendija EU-a od akademske godine 2014./2015. prepušteno je British Councilu. Proračunom dostupnim u okviru posljednjeg poziva omogućeno je financiranje 136 stipendija u akademskoj godini 2021./2022. Tim se stipendijama u raznim državama članicama EU-a podupiru studenti tijekom prve godine preddiplomskih studija, studenti na diplomskom ili doktorskom studiju te istraživači i stručnjaci u daljnjem razvoju jezičnih i profesionalnih vještina.

Od 2007. dodijeljeno je otprilike 2 000 stipendija kako bi se omogućilo studiranje u više od 100 obrazovnih ustanova u EU-u, koje obuhvaćaju više od 100 sveučilišta, 23 odredišne zemlje u EU-u i osposobljavanje za više od 20 struka. British Council 2022. će zamijeniti Goethe Institut kao partner u provedbi. Dovršen je sporazum s Europskim koledžom za do troje ciparskih Turaka, pod uvjetom da ispunjavaju kriterije za upis.

Informacijska točka EU-a, kojom upravlja Ured EU-a za podršku programu u suradnji s Predstavništvom Europske komisije na Cipru, postigla je visoku razinu vidljivosti EU-a tijekom 2021. zahvaljujući svojim aktivnostima na internetu i izvan njega. Njome je obuhvaćeno 20 tema povezanih s EU-om, uključujući rodnu ravnopravnost, rodno uvjetovano nasilje, prava LGBTI+ osoba, prava osoba s invaliditetom, dezinformiranje te zdravlje i sigurnost na radnom mjestu. Europski zeleni plan promicalo se putem internetskih seminara o održivoj energiji, energetskoj učinkovitosti, sprečavanju požara, nultoj stopi onečišćenja, gospodarenju otpadom i ambalažnom otpadu.

Informacijska točka EU-a organizirala je 32 događanja, uključujući veliku kampanju obilježavanja Dana Europe i 79 redovitih događanja, uključujući niz koncerata na internetu, uvod u nove europske jezike i umjetničke radionice. Ta su događanja privukla više od 15 000 sudionika. Pokrenuta je i provedena velika informativna kampanja o „zdravom načinu života za sve". Naposljetku, izrađeno je 12 biltena i devet infografika/publikacija, distribuiran je 471 informativni proizvod te je u lokalnim medijima objavljeno 289 novinskih članaka i 11 televizijskih priloga.

Popularnost tih aktivnosti potvrđuje i promet na stranici „Abbilgi" na Facebooku, koja je 2021. dobila 2 000 novih pratitelja, čime je ukupan broj pratitelja od otvaranja stranice narastao na 22 812.

4.2.5. Ciljevi 5.–6.: Pripremanje turske zajednice na Cipru za uvođenje i provedbu pravne stečevine

Komisijin Instrument za tehničku pomoć i razmjenu informacija (TAIEX) primjenjuje se za provedbu ciljeva 5. i 6. Uredbe o pomoći i stoga pomaže u pripremi TZC-a za provedbu pravne stečevine s obzirom na povlačenje njezine suspenzije nakon stupanja na snagu sveobuhvatnog rješenja ciparskog problema.

Tehnička pomoć nastavila se 2021. u 12 glavnih područja ili „sektora" pravne stečevine EU-a . Potpora u okviru TAIEX-a uspješno je prilagođena internetskom okruženju, a interes je povećan u gotovo svim sektorima. U 2021. ukupno je održano 147 događanja u okviru TAIEX-a, što je velik rast u odnosu na 49 događanja 2020. Osim redovitih aktivnosti u okviru TAIEX-a, uloženi su napori u razvoj baze podataka svih pravnih tekstova sastavljenih uz potporu TAIEX-a i poboljšanje kvalitete pismenog i usmenog prevođenja u TZC-u.

Zdravstveni stručnjaci TAIEX-a pružali su stalnu pomoć kao dio odgovora na COVID-19.. Podrška je bila usmjerena na mjere otkrivanja i ublažavanja, prvenstveno mjere za zaštitu javnog zdravlja, djelotvornu strategiju testiranja i planove cijepljenja. Stručnjaci su pomogli i povećati kapacitet laboratorija i uspostaviti farmakovigilancijsku mrežu obavješćivanja u TZC-u.

Nastavljena je potpora u okviru TAIEX-a trgovini preko zelene crte razgraničenja (Uredba 866/2004). Neovisni stručnjaci koje je zadužila Komisija nastavili su 2021. s redovitim provjerama krumpira, meda i svježe ribe.

4.3. Financijsko izvršenje (ugovori i plaćanja)

4.3.1. Ugovori

Komisija je 2021.preuzela pravne obveze u iznosu od 30 milijuna EUR. To znači da je riješen problem kašnjenja ugovora, uzimajući u obzir kadrovska i financijska ograničenja, nedovoljnu spremnost za uvođenje pravne stečevine u budućnosti i održivost projekata.

4.3.2. Plaćanja

Plaćanja su 2021. iznosila 38 milijuna EUR (41 milijun EUR 2020.).

4.4. Praćenje

Komisija je izravno odgovorna za provedbu većine projekata (izravno upravljanje). Osoblje Komisije provodi vrlo visok stupanj praćenja putem stalnih kontakata s izvođačima, provjera na terenu, sastanaka na lokaciji i sastanaka upravljačkih odbora. Tim za bespovratna sredstva (GST) nastavio je pružati tehničku pomoć i podupirati Komisiju praćenjem provedbe ugovora o bespovratnim sredstvima i pomaganjem korisnicima bespovratnih sredstava u primjeni pravila EU-a za provedbu ugovora o bespovratnim sredstvima, uključujući pravila o sekundarnoj nabavi.

Komisija određeni broj ugovora provodi i neizravnim upravljanjem. Provedbena tijela, kao što su UNDP, British Council i NI-CO, podnose izvješća Komisiji u skladu s odgovarajućim okvirnim sporazumima. Komisija je uvelike uključena u svakodnevno praćenje tih mjera.

4.5. Revizija i kontrola

U potpunosti su provedene preporuke iz posljednje revizije koju je 2017. provela Služba za unutarnju reviziju, a koje se odnose na mehanizme unutarnje kontrole u području javne nabave.

4.6. Evaluacija

U okviru projekta praćenja usmjerenog na rezultate (ROM) nastavilo se s revidiranjem odabranih mjera te je provedeno prvo predviđeno osposobljavanje za poboljšanje kapaciteta za unutarnje praćenje relevantnih dionika. Preporuke stručnjaka za ROM koje se odnose na relevantnost, učinkovitost, djelotvornost i održivost uključuju se u revidirane mjere i ostale aktivnosti.

Evaluacija programa pomoći u sredini programskog razdoblja završena je 2021. Svrha je bila dati cjelokupnu neovisnu procjenu i prikupiti dokaze o napretku u ostvarenju ciljeva iz Uredbe o pomoći u razdoblju 2013.–2018. U završnom izvješću zaključeno je da se program pomoći može smatrati vrlo relevantnim i, s obzirom na posebne okolnosti konteksta TZC-a, relativno uspješnom inicijativom, s velikom dodanom vrijednošću za EU.

4.7. Informiranje, promidžba i vidljivost

Godine 2021. ukupno su provedene 394 aktivnosti za povećanje vidljivosti i komunikacijskih aktivnosti, i to uglavnom putem interneta zbog ograničenja povezanih s pandemijom bolesti COVID-19. Napredovalo se s pripremama za brošure o potpori EU-a u odgovoru na COVID-19 i o razvoju privatnog sektora.

4.8. Savjetovanja s Vladom Republike Cipra

Održavali su se sastanci s predstavnicima Vlade Republike Cipra, i uživo i putem interneta. Komisija se i dalje oslanja na suradnju s Vladom kad je riječ o provjeri prava vlasništva te olakšavanju rada tehničkih odbora dviju zajednica. Komisija održava redovite sastanke sa Stalnim predstavništvom.

5. ZAKLJUČCI

Djelujući u okviru šest ciljeva Uredbe o pomoći, Komisija nastavlja pružati pomoć na temelju Uredbe o pomoći kako bi se olakšalo ponovno ujedinjenje Cipra poticanjem gospodarskog razvoja turske zajednice na Cipru. Tijekom 2021. pomoć je i dalje bila

usmjerena na područja koja su posebno problematična kad je riječ o budućem usklađivanju s pravnom stečevinom.

Podaci o uspješnosti pomoći u prošlosti i zrelost projekata neprestano će se odražavati u budućim programskim razdobljima. Djelovanje će i dalje biti usmjereno na povećanje učinka u prioritetnim područjima manjim brojem opsežnijih djelovanja.

Komisija je prema potrebi spremna mobilizirati resurse, među ostalim u okviru programa pomoći, za potporu pregovorima za postizanje rješenja pod pokroviteljstvom UN-a.